

ACTA DE LA JUNTA ORDINARIA DE L'ASSOCIACIÓ D'HISTORIADORS DE LA CORONA D'ARAGÓ

Dia: 7 de juliol de 2020

Hora: 12.30h

Lloc: Espai Virtual de la Universitat de Lleida.

ASSISTENTS:

Flocel Sabaté, president
Antoni Furió, vicepresident
Luciano Gallinari, sots-secretari
Xavier Barral-i-Altet, vocal
Aymat Catafau, vocal
Pietro Corrao, vocal
Charles Dalli , vocal
Fulvio delle Donne, vocal
Nada Zecevic, vocal

Disculpen absència:

Maria Barceló, secretària
Carlos Laliena, tresorer

També absents:

Antonio Cortijo, vocal
Eleni Sakellariou, vocal

ORDRE DEL DIA:

- 1.-Aprovació de l'acta anterior
- 2.-Sol·licituds sobre segells de qualitat
- 3.-Informació sobre la convocatòria del premi a tesis doctorals
- 4.-Informació sobre les beques de mobilitat
- 5.-Informació sobre els contactes amb l'Arxiu de la Corona d'Aragó
- 6.-Informació sobre les activitats i descomptes per a socis d'HISCOAR
- 7.-Informació sobre pàgina web i xarxes socials
- 8.-Secretaria tècnica d'HISCOAR
- 9.-Estratègies de promoció i difusió d'HISCOAR
- 10.-Activitat doctoral (novembre 2020)
- 11.-Assemblea HISCOAR
- 12.-Precs,preguntes i comentaris

DESENVOLUPAMENT:

1.- Aprovació de l'acta anterior

El president resumeix els acords adoptats en la reunió anterior d'acord a l'acta que ha estat prèviament distribuïda i publicada. S'acorda l'aprovació sense cap modificació per unanimitat.

2.-Sol·licituds sobre segell de qualitat

El president fa un balanç de la incidència que ha tingut aquesta convocatòria en el desenvolupament i difusió d'activitats científiques.

Es passa a valorar les dues propostes existents en aquest moment:

- Congrés virtual *Proscrits, marginats i minories a la Corona d'Aragó (ss. XV-XVIII)*, a celebrar a València el 15 d'octubre de 2020, sota la direcció de Vicenç Escartí.
- Congrés presencial *Fuentes y métodos para el estudio de la desigualdad económica en las sociedades preindustriales: la Península Ibérica (1300-1600)*, a celebrar a València els dies 2-4 de desembre de 2020, sota la direcció de Luis Almenar, Esther Tello, Pere Verdés.

Es posen en consideració les esmentades activitats, atenent els seus objectius i propostes de ponents, i s'aprova per unanimitat concedir el segell de qualitat a ambdues reunions científiques. Així els serà comunicat, des de la secretaria del màster, amb el corresponent enviament del segell de qualitat.

3.- Informació sobre la convocatòria del premi a tesis doctorals

S'informa de les tres tesis presentades al premi HISCOAR a la millor tesi doctoral. Prenen la paraula el president del tribunal, Antoni Furió, i el secretari, Luciano Gallinari, que exposen els mèrits de les tres tesis presentades:

- María Viu Fandos, *Una gran empresa en el Mediterráneo medieval: la compañía mercantil de Joan de Torralba y Juan de Manariello (Barcelona-Zaragoza, 1430-1437)*.
- Lluís Sales i Favà, *Crèdit i morositat a la Catalunya del segle XIV. El cas de la baronia de Llagostera*.
- Rogerio R. Tostes, *'De verbis Potestatis'. A representatividade política na Catalunha de Pedro o Ceremonioso, un exemplo na semântica europea*.

A partir d'aquestes valoracions s'explica les raons del premi per a la tesi presentada per Lluís Sales i Favà i la posició, en segon lloc, de la tesi de Rogerio R. Tostes.

Tot seguit s'obre un llarg intercanvi d'opinions, amb intervencions d'Antoni Furió, Fulvio delle Donne, Pietro Corrao, Aymat Catafau, Xavier Barral i Luciano Gallinari. Es concorda en el major nombre de tesis doctorals a Espanya que a Itàlia i l'existència d'un nombre molt elevat de tesis doctorals, molt superior al presentat, que sols a Espanya supera la trentena. Per això s'acorda a partir de final d'any incentivar la promoció i difusió de l'existència d'aquest premi, per vies virtuals però també mitjançant l'ús d'informació impresa gràfica. En la difusió emprada ha de quedar clara l'amplada cronològica i territorial amb què es concep la Corona d'Aragó i, per tant, les tesis que poden optar a aquest premi. També s'ha de remarcar que el premi s'adreça a investigacions efectuades en qualsevol de les àrees de recerca involucrades, tot procurant que, a més de les provinents de l'àrea d'Història, hi participin tesis provinents d'Història de l'art o de les filologies. També a nivell conceptual caldria atendre tesis atentes a l'interior de la Corona d'Aragó però també en la seva relació vers l'exterior. En aquest sentit s'aprova que les bases i el cartell de promoció

del premi no pot cenyir ni especificar el contingut però sí que caldria que es fes esment a què es valorarà especialment tesis doctorals que obrin perspectives i relacions noves.

4.- Informació sobre les beques de mobilitat

El president informa sobre l'evolució d'aquestes concessions, ja aprovades en l'assemblea de 2018 celebrada a València. S'exposa que enguany s'havien sol·licitat una beca per assistir al congrés "Els abrils dels hospitals", a celebrar a Gandia i posteriorment suspès a causa de la pandèmia. En cas que el congrés es celebri al setembre, segons en el seu moment informaren els organitzadors, es respectarà l'ajut concedit si els receptors es desplacen al congrés.

S'obre un torn de paraules en el que es concorda que aquestes beques són una bona iniciativa per fomentar la mobilitat dels joves investigadors, sobretot tenint en compte la dispersió geogràfica de l'antiga Corona d'Aragó. En destaca sobretot que els ajuts s'ofereixen a joves investigadors que participen en trobades prèviament reconegudes amb el segell de qualitat, cosa que ve a incentivar la relació entre investigadors novells i recerca de qualitat sobre la Corona d'Aragó.

5.- Informació sobre els contactes amb l'Arxiu de la Corona d'Aragó

El president informa de la reunió mantinguda amb el director de l'Arxiu de la Corona d'Aragó, Carlos López i el seu sotsdirector, Alberto Torra, el passat 13 de febrer, com a conseqüència del mandat derivat de l'anterior junta ordinària. Flocel Sabaté va mostrar la bona sintonia, la petició per part de l'ACA de què el link amb l'arxiu estigués en un lloc preferent de la web d'HISCOAR i la bona disposició a explorar vies de col·laboració en activitats, cursos i, especialment, amb projectes i ajuts que comportessin la concessió d'ajuts que facilitessin el desplaçament a l'Arxiu de la Corona d'Aragó per part d'investigadors de qualsevol lloc.

S'obre un torn de paraules en què es valora molt positivament aquest contacte. Luciano Gallinari subratlla que des d'Itàlia una bona entesa i fins i tot unes línies concretes de col·laboració amb l'Arxiu de la Corona d'Aragó es veuria com molt positiu i ajudaria a entendre i difondre HISCOAR.

Finalment el president indica que, més enllà de les bones intencions expressades, caldria avançar per la concreció, cosa que va quedar aturada arran de la pandèmia, perquè el tancament de l'arxiu va comportar la impossibilitat de continuar parlar vers una segona fase, que seria la de la concreció. En aquest sentit, i considerant que l'arxiu torna a estar operatiu i obert, es compromet a reprendre les converses tot esperant poder concretar la bona disposició constada en el primer contacte.

6. Informació sobre les activitats i descomptes pera socis d'HISCOAR

D'acord amb el mandat sorgit de l'anterior junta ordinària, el president informa de les negociacions efectuades personalment amb editorials i centres culturals que estan d'acord en oferir descomptes als membres d'HISCOAR, i exposa els resultats positius en el monument de la Seu Vella de Lleida i les editorials Rafael Dalmau editor, Pagès editors, Milenio i Edicions de la Universitat de Lleida. Explica que s'ha mogut pel seu entorn cultural més proper i que sens dubte altres membres de la junta podrien fer una cosa semblant en el respectiu entorn cultural, cosa que ampliaria l'oferta i seria més positiu per tots els socis, a més d'oferir una visió més completa i diversa de la Corona d'Aragó.

Antoni Furió i Aymat Catafau prenen la paraula per a valorar molt interessant la iniciativa i animar als membres de la junta a actuar en aquest sentit. També es valora que els socis haurien de ser conscients d'aquests esforços i la seva fructificació, especialment pel caire simbòlic que comporta. El president d'HISCOAR assumeix enviar un correu a tots els socis a fi d'informar de què la pàgina web mostra, en una pestanya específica aquestes ofertes, les quals s'aniran incrementant a mesura que els diferents esforços menin a resultats.

7. Informació sobre pàgina web i xarxes socials

El president informa sobre l'activitat en la difusió mitjançant les xarxes socials i la pàgina web. En aquest sentit, detalla les actuacions perquè la pàgina web esdevingui un punt de referència i de consulta per tot el que es faci en la recerca entorn a la Corona d'Aragó, amb especial atenció pel que fa a projectes de recerca en curs i els seus resultats, tesis doctorals i publicacions. A partir d'aquí s'incentiva a fer arribar informació tant d'aquest tipus com també tot el

que faci referència a congressos, reunions científiques o esdeveniments lúdics i de difusió.

S'obre un torn de paraules en el que es concorda que la pàgina web hauria d'esdevenir el lloc de referència per a qui cerqui informació de qualsevol mena sobre la Corona d'Aragó. Per aquesta raó es tractarà d'incrementar el coneixement d'aquesta funció a tots els socis, animant a enviar-hi informació. També es concorda en què assumir aquest repte comporta un esforç organitzatiu per part d'HISCOAR, que ha d'establir mecanismes interns per absorbir i gestionar la informació de què sigui receptora.

8. Secretaria tècnica d'HISCOAR

El president informa que tota l'activitat de manteniment de la web es fa fins ara mitjançant personal cedit pel grup de recerca consolidat en Estudis Medievals Espai i Poder de la Universitat de Lleida, però que atès el volum i l'especialització que està adquirint aquestes tasques, convindria professionalitzar-lo. Es tractaria que personal provinent dels estudis d'història medieval, en qualsevol dels seus vessants, pogués atendre la secretaria tècnica de manera permanent. Inicialment es pot plantejar l'establiment d'un contracte de treball del voltant de 4 hores setmanals, temps que es considera suficient per anar mantenint les informacions rebudes i, alhora, gestionar i tractar d'incrementar la biblioteca virtual. Aquesta seria la dedicació mínima, però per incrementar-la caldria una aportació econòmica superior a les possibilitats d'HISCOAR, atès que tot el finançament és el provinent de les quotes dels socis.

S'obre un torn de paraules en el que es concorda en la necessitat de mantenir una persona atenta a aquesta funció i coneixedor de l'objecte propi d'HISCOAR. Es considera també que, a mesura que augmenti el nombre de socis, caldria incrementar la dedicació a la secretaria, en primer lloc perquè es disposaria de majors recursos per a fer-ho i, en segon lloc, perquè un major nombre de socis ha de comportar una superior aportació i circulació d'informació, amb la seva corresponent gestió.

9.-Estratègies de promoció i difusió d'HISCOAR

El president obre una reflexió respecte de què HISCOAR va néixer per fomentar sinèrgies i esdevenir una xarxa que posés en contacte historiadors sobre la Corona d'Aragó, bo i més atès que l'estructuració social i professional ha menat vers a unes estructures concordants amb els estants-nació sorgits en el segle XIX, cosa que pot distorsionar l'estudi i comprensió de les realitats existents durant la vigència de la Corona d'Aragó. Per aquesta raó HISCOAR hauria de ser capaç d'encabir investigadors de diferents línies i àrees de recerca i, sobretot, de diferents països i, per tant, de diverses tradicions de recerca. Insisteix que aquest fou l'esperit fundacional, però que lamentablement no està funcionant, sobretot en veure l'escàs ressò aconseguit a Itàlia i en general a tots els països més enllà d'Espanya.

S'obre un torn de paraules en què es coincideix amb aquesta valoració. Luciano Gallinari remarca que pel que fa a Itàlia una bona i explícita entesa amb l'Arxiu de la Corona d'Aragó, tal com s'ha comentat en el punt anterior, pot ajudar força, atès que l'arxiu és adoptat com a referent pel que fa a contactes i vinculació amb el conjunt de la Corona i especialment els territoris hispànics. En general es valora que un increment de socis també redundaria en l'assoliment dels objectius propis d'HICOAR, perquè incrementaria l'intercanvi d'informació, la generació de sinèrgies i la disposició de majors recursos humans i econòmics.

S'acorda que cada membre de la junta difondrà HISCOAR en el respectiu entorn. Flocel Sabaté indica que, com a director del Grup de Recerca en Estudis Medievals Espai, Poder i Cultura de la Universitat de Lleida, farà un enviament massiu d'informació indicant que aquest grup dona suport a HISCOAR, invitant així a què a tots els que, en qualsevol lloc del món, treballin temes de la Corona d'Aragó s'hi integrin. Anima a altres directors de grups de recerca a procedir de manera similar en el seu respectiu àmbit.

El president afegeix que altres iniciatives ja comentades anteriorment, com l'elaboració de punts de llibre i material imprès, es van aturar arran de la nova situació creada amb la pandèmia, atès que s'han suspès les activitats presencials i, per tant, les vies per on s'hauria distribuït aquest material. Indica que es procedirà a elaborar-los en el futur immediat, especialment de cara a activitats amb presència física efectuades a partir de la tardor 2020.

10.- Activitat doctoral (novembre 2020)

El vicepresident Antoni Furió exposa que el seu grup de recerca organitzarà una trobada de doctorands sobre història de la Corona d'Aragó per als dies 5 i 6 de novembre de 2020. Indica que inicialment havia pensat que podia ser una activitat HISCOAR i així ho havia parlat amb el president, però en apreciar l'elevat volum de tesis existents, va optar per cenyir la trobada a les tesis sobre Història, cosa que permetia guanyar operativitat però obligava a excloure altres també pròpies d'HISCOAR, com les pertanyents als camps de la filologia o la història de l'art. Per aquesta raó va preferir que constés com organitzador el grup de recerca en història medieval de la Universitat de València, dirigit per ell mateix, mentre que HISCOAR hi participaria com a col·laborador actiu.

S'obre un torn de paraules, que enllaça amb el precedent a fi d'insistir en la promoció de tesis doctorals i procurar la divulgació de la seva existència i de les possibilitats que obren, així com la necessària interconnexió mitjançant activitats com aquesta. Es valora que altres grups de recerca puguin endegar posteriorment trobades similars sobre tesis de la Corona d'Aragó centrant-se en les àrees que aquí queden excloses, com es la filologia i la història de l'art. Es concorda que en tots aquests casos seria adient que HISCOAR hi assolís una participació activa.

11. Assemblea HISCOAR

El president comenta que la situació de pandèmia va obligar a suprimir l'International Medieval Meeting que s'havia de celebrar a Lleida, en el marc del qual l'anterior junta havia aprovat celebrar l'assemblea d'HISCOAR corresponent a 2020. Recorda que els estatuts es van haver de redactar d'acord a la legislació espanyola, la qual obliga a celebrar una assemblea anual. Afegeix que les assemblees esdevenen una bona ocasió perquè els diferents membres es relacionin i intercanviïn impressions sobre els temes propis de l'associació, però que, tanmateix, ateses les distàncies pròpies de la Corona d'Aragó i les obligacions a què estem tots sotmesos, es pot comprendre que sigui difícil esperar que els socis es desplacin per assistir a unes assemblees que són de caire administratiu i no científic. Per això, valora que seria adient reprogramar l'assemblea de 2020 per fer-la coincidir amb una activitat científica atractiva per als socis d'HISCOAR. En aquest sentit

considera que atesa l'activitat a celebrar a València a inicis de novembre segons s'ha explicat en el punt anterior, seria molt adient convocar l'assemblea general en coincidència amb aquesta reunió de caire doctoral i adaptant-se al seu programa. La resta de membres comparteix el parer i s'aprova la proposta per assentiment generalitzat.

12. Precs, preguntes i comentaris

Nada Zecevic i Fulvio delle Donne proposen un debat sobre els continguts, respectivament, geogràfics i cronològics sobre la Corona d'Aragó. Tots els membres hi participen en un ric debat conceptual. S'acorda que seria bo modificar la presentació d'HISCOAR a la pàgina web a fi de donar cabuda a les adients reflexions sobre espai i cronologia. Tots els membres concorden en valorar la definició cultural social de la Corona d'Aragó. Per això es considera que en forma part el Regne de Nàpols en els períodes en què no hi manté una vinculació política directa. Seria el cas del regnat de Ferrante després del Magnànim, però, encara més, també caldria considerar-hi, els moments previs a la incorporació política, atesos els lligams comercials i culturals establerts. En aquest mateix context, es destaca el valor de les relacions que els diferents membres de la Corona d'Aragó articulen amb el seu entorn. Nada Zecevic remarca en aquest sentit que entorn a la Corona d'Aragó s'haurien d'obrir noves línies de recerca que permetessin lligar el Mediterrani Occidental amb àmbits ben específics del Mediterrani Oriental com sobretot els Balcans i Bizanci. Considera que la posició i activitats de la Corona d'Aragó, mesclant interessos públics i privats, comercials i polítics, sembla idoni per aplicar una perspectiva de cercar l'*entanglement* generat com a perspectiva de recerca. Es considera que HISCOAR hauria de reflectir aquests plantejaments, de manera resumida en la seva presentació i es valora que caldria explorar vies d'investigació i fins i tot de docència que recollissin aquestes perspectives i que, d'alguna manera, HISCOAR podria promoure. S'aprova mantenir viva en el si de la junta d'HISCOAR una via de reflexió en aquest sentit a fi de contribuir a la promoció, en el futur, de propostes de recerca i alta divulgació innovadores.

Sense més intervencions, es dona per concloua la reunió a a les 14.35 h.